

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtvte
Et Statv Religionis**

Qvo Quid Contineatvr, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari prouenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

XII. De obseruantia Monialium tam quoad substantialia vota, quàm quoad
subiectionem erga prælat. ac regulam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

maiores vim obtinendi gratiam, vel remissionem
ponarum iuxta dicta in superiori tomo. Quando
verò sola consecratio separatim datur virginibus iam
professis, non est tanta ratio, vel fundamentum ali-
cuius extraordinarij effectus, quia in illo actu non
est tanta excellentia perfectionis, & sola significatio
non sufficit, cum non fit sacramentum.

XV. Vitimè est circa hoc obseruandum, hoc velum consecrationis posse distinguì in velum commune, de quo hætenus diximus, & velum prelationalis, quod Abbatissis cum speciali benedictione dabatur, quamuis iam hoc non sit in vsu; nam licet Abbatissæ benedicantur, non datur eis speciale velum, vt notant Anton. dict. cap. 2. & Turrecremata suprà num. 11. ac denique velum, quod vocant ordinationis. Aliquando enim Concilia ita loquuntur de ordinatione feminarum, vt patet ex cap. *Sanctimoniales* 20. q. 1. addita Glossa, quæ textum illum explicat de velo ordinationis iuxta capitulum *Diaconiss. in* 27. q. 1. quod sic habet; *Diaconissam non debere ante annos quadragesimam ordinari*. vbi tamen Glossa exponit *Diaconissam*, id est, Abbatissam, & ita tacite exponit de velo prelationalis. Probabile autem est nonnullas ex virginibus sacris solitas fuisse deputari ad legendum Euangelium in choro, & alia similia ministeria, & illas fuisse vocatas Diaconissas, & earum benedictionem lato modo fuisse vocatam ordinationem. iam verò hoc non est in vsu, sed in ipsa consecratione virginum datur hæc facultas, nec aliud velum expectatur.

C A P V T XII.

*De observantia monialium tam quoad substantialia
vota, quam quoad subiectionem erga præ-
latos & regulam.*

Circa pau-
peritatem
monialium
una obser-
vantia,

post professionem, & velationem, sequitur religiosa obferuantiā, & obligatio, in qua moniales suo modo equiparantur monachis, in sublimitatibus votis religionis, habent tamen hanc obligationem suo statui, & sexui accommodatam. Vnde vel in materia talium votorum, vel in his, que conducunt ad eorum obferuationem, nonnulla habet sibi propria, que partim ad aliquam relaxationem, partim ad maiorem rigorem & obferuantiam pertinent. Et primò circa paupertatem duo obferuari possunt, primum est, licet aliquibus religionibus virorum consuevit sit paupertas, non tantum priuans dominio bonorum in particulari, sed etiam in communi, moniales autem id non expedire, quia non potest earum honestas, & clausura tam integrè & perfectè seruari, nisi ab ipso monasterio habeant vitæ necessaria. Vnde cum religio S. Clare in principio instituta fuerit sub obferuantia illius paupertatis, paulò post Innocent. III. in ea dispensauit permittendo potius quam præcipiendo, vt non seruaretur; postea verò Urbanus V. omnino seruari vult regulam absque tali paupertate, & Pius V. suo motu proprio *S. circa pastoralis*, & Gregor. XIII. motu *3. de sacris*, omnibus modis prodiuerse studuerunt, vt monasteria monialium habeant vnde sustententur, ita vt si elemosynis indigeant, potius Prælatorum prouidentia quam earum solitudine & postulatione habeantur, & quoniam experientia ostendit hoc esse difficillimum, & quæcunque alium mendicitatis modum esse periculosum, ideo simpliciter cõsultius est monasterijs monialium habere communes reditus, quam paupertatem in communi proficere. Aliqui excipiunt moniales Capucinas, quas aiunt non posse habere bonam stabilitatem, vt videri potest in titulo Mosconio in lib. 1. de Ecclesia militante p. 4. cap. 4. Veruntamen

non habet fundamentum in Concilio Trid. ^{l. 1. c. 12.}
de regular. cap. 2. non solum expicit domos fratrum
Capucinarum & Obseruantium; vnde quantum est
est vi Concilij, sine dubio possunt habere bona fa-
bilia; & si fortasse illi priuilegio renunciare volu-
int, indigent, vt existimo, Summi Pontificis appro-
batione, quia post modificationem Vrbani non inue-
nitur illud genus pauperatis approbatum pro fu-
minis à Sede Apostolica.

Vnde etiam sequitur aliud quod obseruandum II
esse dicimus, pertinetque ad vñum paupertatis in *Alia H.*
particulari. Obtrinit. n. confitendo etiam inter mo- *Alia H.*
niales satis reformatas, vt liceat singulis recipere
singulis annis aliquos moderatos reditus, quib. ad
res sibi necessarias vti possint. Hoc n. inde intro-
ductum videtur, quòd monasteria regulariter non
habent reditus sufficientes, quib. omnia necessaria
ad victum, & vestitum tempore salutis, & agra-
tudinis omnibus provideant, neque etiam monialibus
datur tempus, vt suo labore manuum possint huius-
modi defectum supplere, & ideo ad vitanda ma-
iora incommoda, vt pericula, huiusmodi facultas
eis permittitur. Tenentur nihilominus ea vsu ser-
uando necessaria regulas paupertatis, ita vtiliter
suis proprietarius non fit, sed de pendens à Superio-
re, & eius arbitrio obseruando etiam, quæ circa hoc
disponuntur à Conc. Trident. sess. 25. c. de regula-
ribus, quæ in superioribus suis explicata sunt.

Secundò circa castitatem solum occurrit notandum III. dum, ratione illius precepti esse fructificatoriam. Circa castitatem solum occurrit notandum III. dum, ratione illius precepti esse fructificatoriam quam monachis, de qua copiose tractatur supra tractat. præced. lib. 1. ca. 8. disputatum est. Deinde cum decentia ornatus omnibus religiosis commendetur, maximè necessaria est feminis, & præsertim Deo consecratis, vt late persequitur Hieron. ad Demetriadem, & ad Eustochium epistol. 5. c. 21. & sæpè aliàs Basilii, & Ambrosii in libris de virginibus. Non inuenio autem specialia præcepta circa hanc materiam eis imposita iure communis, præterea, quæ vel ex natura rei consequuntur ex tali statu, vel ea quæ de religiosis, aut personis Ecclesiasticis loquuntur, quæ maiori ratione eas obligant, quæ inter personas Ecclesiasticas computantur, & ubi nomine regularium, vel religionum comprehenduntur, maximè in his, quæ ad substantiam, vel decentiam religionis pertinent. Priori modo, hoc est, spectata natura rei, dictum est à Concilio Carthaginensi IV. c. 11. & habetur d. 23. c. 2. 4. *Sanctimoniali virgo cum ad consecrationem suo Episcopo offeritur, in talibus velibus aptetur, quales semper viri ad presbiterium & sanctimonialia apti*. Posteriori autem, hoc est, spectatis iuribus circa personas religiosas, in Clement. *attendentes*, de statu monachorum prohibentur, vi velibus feris, & virgatis, &c. vbi Glossa aduertit, prohiberi monialibus cum sua proportione, quæ clericis prohibita sunt Clement. *quoniam*. de vita & honestate clericorum, & cap. 1. & vltimo 2. questione 4.

Dubitatur autem specialiter illa Glossa, an liceat
monialibus nutrire comam, quia in illi textu ^{Comam} foli
lum dicitur, vt non vtantur comatis, & cornu ^{non foli}
tis, id est, tortis crinibus, vt loquitur Paulus. 1. ad Timotheo 2. Vnde videtur solum esse prohiberi ^{aliqui}
illa copulativa, seu illa fucata composito crinibus, ^{fuc.}
non vero simpliciter habere comam, i. honeste
& occulte deferatur, atque ita fenserunt aliqui lu-
risperiti. Dicit tamen Glossa oppositum sentiri, &
dicit esse consuetudine receptum, vt Moniales
tondeantur, & deformato capite Deo vivant po-
tius quam crines poliendo humani generis hosti
deferant, quod magis ibi probat Paulus Normitan.
num. 11. argumento cap. duo sunt 12. questione 1.
Idem Abbas in cap. si quid. de vita & honestate de-
ricorum.

V. Obiici verò potest cap. vxoratus. de conuersione coniugatorum; vbi dicitur, Nullus vstrum mulierem aliquam conuersari presumat, & cap. quacunq. d. 30. a-nathema dicit in mulierem quæ religionis obtentu comam sibi amputauerit, & in Græco ad litteram est, *Ob eam, quæ exstirpatur pietatis exercitatio*, quæ verba propriè videntur conuenire feminis religiosis. Sed hæc obiectio si valida esset, probaret illicitum esse monialibus se tondere, quod incredibile est, cum sit res per se honestissima, supposita relatione, quæ in monialibus futura est, imò etiam sit optimum signum, vel medium ad ostendendum contemptum seculi, & proprium ornatus, ac pulchritudinis, & ita legitur Beatisimam Claram, cum initio conuersionis suæ ad sanctam Mariam de Portiuncula festinasset, vt mundo nuntium remitteret, ibi crines capitis deposuisse simul cum ornatu seculari. Idemque tanquam opus maximè laudabile vñ receptum est. Iura ergo citata intelligenda videntur de feminis coniugatis, quæ religionis obtentu tondentur, præsertim contra virorum voluntatem, quod significatur in illis verbis *tanquam resoluens ius subiectionis*; nam coma dicitur data mulieri in signum subiectionis, & ita exponunt ibi Glossa, & Panormit. Quamuis autem hoc liceat, nò tamen inuenitur esse præceptum in iure, & ideo consuetudo vel regula vbi fuerit, seruanda est, vbi autem non fuerit, non erit contra religionem comam capitis retinere; erit tamen illi contrarium eis abuti, vel capillos contorquendo, vel etiam ad vanam ostentationem absque veli operimento eos deferendo.

VI. Tertiò circa obedientiam monialium, tres obligationes præcipuè notandæ sunt, prima est ad suos Prælatos, siue sit Episcopus, siue aliquis regularis iuxta vniuersi cuiusque monasterij professionem; nullum enim esse potest, quod alicui Prælati non sub sit, quia femine non sunt capaces iurisdictionis Ecclesiasticæ, & hæc obligatio non funditur tantum in voto obedientiæ, sed etiam in propria iurisdictione spirituali, & ita in ea cum proportionem locum habent omnia, quæ de obedientia religiosorum in communi diximus. Non repugnat autem ali-quod monasterium monialium esse exemptum, & immediatè subiectum Summo Pontifici, quia hoc ex ipsius voluntate, & priuilegiis pendet. Rarum tamen hoc est, quia raro expedit, & tunc necessarium est, vt Pontifex alicui vices suas committat, qui in rebus necessariis iurisdictionem exerceat circa moniales, præsertim in foro interiori, quia magis necessarius est. Fertur etiam moniales, quæ dicuntur Sanctæ Brigidæ, quamuis habeant religiosos, qui in earum Ecclesiis diuina officia & sacramenta administrant, nihilominus non habere Prælatum sibi superiorem, sed potiùs Abbatissam habere in omnibus prælationem, veruntamen de illo instituto mihi non satis constat, necessarium tamè existimo, vel vt Summus Pontifex illi specialiter provideat, saltem per priuilegia, vel certè, quod verisimilius est, talia monasteria subiecta Ordinario esse debent, vt ab illo gubernentur in his, quæ à iurisdictione pendunt, quamuis in ordinaria administratione externarum rerum Abbatissa habeat superioritatem etiam in religiosos, qui solum esse videntur tanquam Capellam monialium, & incertum mihi est, an religiosi ipsi qui sacerdotes sunt, Abbatissæ obedientiam promittant.

VII. Altera obligatio monialium est ad obediendum Abbatissæ; hæc enim obligatio necessaria est ad regimè, & bonum ordinem monasterij. Dubitari autem solet, quanta sit hæc obligatio, & de conuerso quanta sit potestas Abbatissæ, ad præcipiendū monialibus, quidam enim existimant non posse eas in conscientia obligare præsertim sub mortali, quod

indicat Soto in 4. d. 20. q. 1. art. 4. quia femina non est capax potestatis spiritualis, sine qua non videtur posse tale præceptum imponi. Alij verò tribuunt illi hanc potestatem etiam cum proprietate, & rigore iurisdictionis, quia Abbatissa est capax eius, saltè per delegationem iuxta cap. dilecta. de maioriore, & obedientia. Prælati autem religionum, vel Episcopus aut Pontifex, videntur hanc iurisdictionem commississe Abbatissæ, tanquam necessariam ad regimen monasterij.

VIII. Vera tamen resolutio est, distinguendam esse potestatem dominatiam & iurisdictionis, de quibus supra non semel dictum est. Abbatissa ergo non habet propriam iurisdictionem spirituales, vt est cõmunis sententia Theologorum D. Th. in 4. d. 19. q. 1. art. 1. quæstioncula 3. & 4. & dist. 25. q. 2. art. 1. q. 1. ad 2. Palud. d. 19. q. 2. art. 1. Sot. supra, Syluest. & aliorum Summistarum verbo *Abbatissa*, à quibus non dissentiant Canonistæ, in dicto cap. dilecta. & consentiunt alijs, quos retuli in 5. tom. 3. p. dist. 2. sect. 2. vbi varia etiam iura retuli, & explicui dictum c. dilecta. Vnde fit non posse Abbatissam, nec totum monialium conuentum propriam legem cõdere, vel præceptum ferre, per quod constituitur actus in propria specie virtutis specialis, nam hoc est proprium potestatis iurisdictionis. Fit etiã, vt monialis transgrediens præceptum Abbatissæ in materia temperantiæ v.g. non peccet specialiter contra virtutem temperantiæ, si opus de se alioqui non sit illi virtuti contrarium. Et idem est in reliquis actibus, & virtutibus, quia talis est transgressio qualis est obligatio; obligatio autem, quæ non provenit ex potestate iurisdictionis, nò constituitur in particulari specie virtutis, vt ex materia de legibus suppono, & in superioribus tactum est.

IX. Secundò verò dicendum est, habere Abbatissam potestatem dominatiam, hoc est, potestatem administrandi, & regendi monasterium, ac personas & bona eius, vt iidem authores docent. Ratione ergo huius potestatis potest præcipere monialibus, & illæ tenentur in conscientia obedire ex vi voti obedientiæ, quod Sot. non negat, neque alijs authores. Moniales enim promittunt obedientiam Abbatissæ, seu Priorissæ, vt constat ex formulis profitendi; ergo si Abbatissa ita præcipiat, vt fidem datam exigat, obligabit in conscientia, vel, si modus loquendi magis placet, votum ipsum obedientiæ obligabit posita tali iussione, quæ est quasi applicatio materiæ voti, in quo eadem est ratio potestatis, & obligationis in femina, quæ in viro, & quoad hoc procedunt omnia supra dicta de subiectione religiosorum.

X. Ad hanc autem actuale obligationem necessarium in primis est ex parte rei præcepta materia honesta, & capax talis obligationis, & quod sit secundum regulam iuxta superius dicta. Deinde necessarium est ex parte Abbatissæ, vt sit in suo munere cõuenienter electa, & confirmata, iuxta superius dicta de electione Prælati tract. præced. lib. 2. quæ in Abbatissa cum proportionem locum habent: Non est tamen necesse, vt sit benedicta, nisi vbi iuxta regulam, vel consuetudinem necessarium fuerit, iuxta Clem. attendentes. de statu monach. de qua re videri possunt ibi Glossa & Doctores, & Summistæ verbo *Abbatissa*. Denique necessarium est, vt hæc facultas iuxta religionis vsum, & moderationem ad operandum, seu obligandum applicetur, quod constat ex principiis supra positis.

XI. Vltima obligatio monialium est ad seruandam suam regulam & constitutiones; nam hæc omnia ad obedientiam reuocantur. Qualis autem, & quanta sit hæc obligatio, iuxta vniuersi cuiusque monasterij, seu religionis morè, & constitutiones, & iuxta principia superius posita iudicandum est. Omnes autem obseruare debent, vt saltem mensibus singulis

conſiteantur, & ſacroſanctam Euchariftiam ſuſcipiant iuxta Concilium Trid. ſeſſ. 25. cap. 10. de regular. Non tamen ponit præceptum, nec iubet imponi, ſed ſolum Episcopos, & Superiores admonet, vt in conſtitutionibus monialium eas admoneant de hac ſacramentorum frequentia, & idem intelligendum eſt de obſeruantia audiendi quotidie Miſſam, nam per ſe maximè, decet religioſum ſtatum, vt in particulari notauit Antoninus 3. p. tit. 16. cap. 7. §. 2. Idemque de aliis religioſis obſeruantis iudicium

eſt. Et quamuis fortasſe ſtatuta non obligent ad culpam, per Prælatos compelli poſſunt moniales ad eorum obſeruantiam, cuius ipſi peculiarem curam habere debent in viſitationibus ſuis, quæ ab Episcopis faciendæ ſunt in monaſteris ſibi ſubiectis; in exemptis verò, à proprijs, ſeu regularibus Prælatiſ; exceptis hiſ, quæ ad clauſuram pertinent, nam iuxta Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 5. de regular. hoc in vniuerſum eſt Episcopis commiſſum.

INDEX CAPITVM LIBRI SECVNDI.

De varietate religionum in particulari.

- Cap. I. **Q**uæ fuerit profeſſio monachorum Orientis, eorum præcipuè qui ſub regula Baſilij militarunt.
- II. Quæ fuerit religionis S. Benedicti inſtitutio, & progreſſio.
- III. Quæ religiones monachorum ex Benedictina orta ſint, & an ſint ab illa diſiunctæ.
- IV. An ordo Carthuſienſis ſit perfectæ monachorum religio.
- V. An religio S. Hieronymi, aut alia monachalis ſub regula S. Auguſt. militet.
- VI. An religio prædicatorum vna ſit ex mendicantibus; quamque originem, & inſtitutionem habuerit.
- VII. An religio Minorum vna ſit ex mendicantibus; & quam originem & inſtitutionem habuerit.
- VIII. De origine ordinis Eremitarum S. Auguſtini, & an vnus ſit ex mendicantibus.
- IX. An religio Eremitarum S. Auguſtini quæ hodie extat in Eccleſia, ſit eadem reipſa, an ſolo nomine cum primis illis Auguſtinianiſ.
- X. An ſacerdoſ ordo Carmelitarum vnus ex mendicantibus ſit, quamque originem & inſtitutionem habuerit.